

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. SZPUNAR
представено на 12 април 2018 година¹

Дело C-107/17

**UAB „Aviabaltika“
срещу
BAB Ūkio bankas**

(Преюдициално запитване, отправено от Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Върховен съд, Литва))

„Преюдициално запитване — Икономическа и парична политика — Свободно движение на капитали — Изпълнение на споразумения за финансово обезпечение — Образуване на производство по ликвидация на обезпеченото лице — Настъпване на изпълнителното събитие — Включване на финансовото обезпечение в масата на несъстоятелността — Задължение за удовлетворяване на вземанията първо от финансовото обезпечение“

I. Въведение

1. Настоящият случай е вторият, в който Съдът е сезиран да се произнесе по преюдициално запитване относно тълкуването на разпоредбите на Директива 2002/47/ЕО².
2. В първото дело Private Equity Insurance Group³ Съдът е бил сезиран да изясни правата на обезпеченото лице (наричано по-долу „обезпеченият“) в случай на несъстоятелност на предоставилia обезпечението (наричан по-нататък „обезпечителят“). Настоящият случай е свързан с разрешаването на въпроси по тълкуването на Директива 2002/47 в хипотезата на производство по несъстоятелност, открито по отношение на обезпеченото лице.
3. По-конкретно с първите два преюдициални въпроса запитващата юрисдикция иска да установи дали Директива 2002/47 изисква обезпеченият да може или да е длъжен да реализира финансовото обезпечение, независимо от започването на производство по несъстоятелност спрямо него. С третия въпрос посочената юрисдикция иска да установи дали е възможно обезпечителят да бъде третиран различно от останалите кредитори в производството по несъстоятелност, за да може той действително да получи обратно финансовото обезпечение, което не е било реализирано от обезпечения.

¹ Език на оригиналния текст: френски.

² Директива на Европейския парламент и на Съвета от 6 юни 2002 година относно финансовите обезпечения (ОВ L 168, 2002 г., стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 10, том 3, стр. 6). (Наричана по-нататък за краткост „Директива 2002/47“.)

³ Вж. решение от 10 ноември 2016 г., Private Equity Insurance Group (C-156/15, EU:C:2016:851).

II. Правна уредба

A. Правото на Съюза

4. Член 2, параграф 1, буква в) от Директива 2002/47 уточнява, че „споразумение за предоставяне на финансово обезпечение под формата на залог“ означава споразумение, съгласно което обезпечителят предоставя финансово обезпечение под формата на залог на или в полза на обезпеченото лице и съгласно което при учредяване на правото на залог обезпечителят запазва пълното или ограниченото право на собственост или пълните права върху финансовото обезпечение.

5. Член 4 от Директива 2002/47 е озаглавен „Изпълнение на споразуменията за финансово обезпечение“ и предвижда в параграфи 1 и 5:

„1. Държавите членки гарантират, че при настъпване на изпълнителното събитие обезпеченият може да реализира по описаните по-долу начини всяко финансово обезпечение, предоставено по споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог и при определените в споразумението условия:

- а) финансови инструменти — чрез покупко-продажба и прихващане на тяхната стойност срещу освобождаване от основното финансово задължение;
- б) парични средства — чрез прихващане на сумата срещу освобождаване от основното финансово задължение.

[...]

5. Държавите членки гарантират, че споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог може да започне да действа в съответствие с предвидените в него условия, независимо от започването или продължаването на производство по ликвидация или мерки по реорганизация по отношение на предоставящия или обезпеченията“.

Б. Литовското право

6. Оказва се, че при транспонирането на член 2, параграф 1, буква в) от Директива 2002/47 литовският законодател се позовава на „споразумение за финансово обезпечение без прехвърляне на собственост“, вместо да се позове на „споразумение за предоставяне на финансово обезпечение под формата на залог“. Член 2, параграф 8 от Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas (Закон на Република Литва за споразуменията за финансово обезпечение) гласи:

„Споразумение за финансово обезпечение без прехвърляне на собственост“ означава споразумение, по силата на което обезпечителят предоставя финансово обезпечение на обезпеченото лице или в негова полза, като пълното или ограниченото право на собственост върху финансовото обезпечение остава изцяло за обезпечителя“.

7. Член 9, параграфи 3 и 8 от литовския Закон за споразуменията за финансово обезпечение предвижда:

„3. При настъпване на изпълнително събитие по финансовото задължение обезпеченият има право едностранно да реализира по описаните по-долу начини финансовото обезпечение, предоставено по силата на споразумението за финансово обезпечение без прехвърляне на собственост и при определените в споразумението условия:

[...]

8. Споразумението за финансово обезпечение влиза в действие в съответствие с предвидените в него срокове, независимо от започването на производство по ликвидация или оздравителни мерки по отношение на обезпечителя или обезпечения“.

III. Фактическа обстановка по спора в главното производство

8. През 2011 г. и 2012 г. UAB aviacijos kompanija (наричана по-нататък „Aviabaltika“) и банка AB (наричана по-нататък „Ūkio bankas“) сключват два договора за издаване на гаранция, на основание на които се предоставят гаранции на договорните партньори на Aviabaltika (наричани по-нататък „договорите от 2011 г. и 2012 г.“). Aviabaltika предоставя като обезпечение на задълженията си наличните средства по сметката, открита на нейно име в Ūkio bankas.

9. След сключването на тези договори Ūkio bankas и дружеството Commerzbank AG сключват договори за насрещни гаранции, по силата на които Commerzbank предоставя гаранции на State Bank of India. Последната от своя страна предоставя гаранции на лицата, в полза на които са предоставени обезпечения, тоест на договорните партньори на Aviabaltika.

10. През май 2013 г. е открито производство по несъстоятелност спрямо Ūkio bankas.

11. Aviabaltika не изпълнява своите задължения към договорните си партньори, в полза на които са издадени гаранциите по силата на договорите от 2011 г. и 2012 г.

12. През 2014 г. по искане на един от тези партньори Commerzbank изпълнява задълженията си, произтичащи от договора за насрещна гаранция. След това Commerzbank AG дебитираща известна сума от средствата, депозирани от Ūkio bankas, по сметка за обезпечаването на насрещните гаранции.

13. Междувременно Kaunas apygardos teismas (Окръжен съд на Каунас, Литва) приема паричното вземане на Aviabaltika срещу Ūkio bankas за средствата, предоставени като обезпечение по силата на споразумението за финансово обезпечение.

14. След като погасява задълженията си към Commerzbank AG, Ūkio bankas взема от средства по друга сметка, открита на името на Aviabaltika, част от дебитираната от Commerzbank сума. Тези средства се състоят от получени плащания съгласно литовските разпоредби за застраховане на депозитите. В делото по главното производство Ūkio bankas твърди, че Aviabaltika трябва да бъде осъдено да ѝ заплати останалата част от дължимата сума съгласно договорите от 2011 г. и 2012 г., както и лихвите за забава.

15. В рамките на този спор Aviabaltika поддържа, че Ūkio bankas е трябвало да удовлетвори вземанията си, като вземе средства от сметката, открита за покриване на обезпечението. Освен това Aviabaltika счита, че в хода на производството по несъстоятелност, открито срещу Ūkio bankas, то няма да може да получи обратно финансовото обезпечение, което не е било реализирано от банката. Ето защо Aviabaltika твърди, че ако уважат искането на Ūkio bankas, националните юрисдикции щели на практика да го осъдят, да заплати повторно на банката парична сума в същия размер като средствата по финансовото обезпечение.

16. От своя страна Ūkio bankas поддържа, че след откриването на производството по несъстоятелност ѝ било забранено да изпълни финансово задължение, което не е изпълнила преди откриването на това производство. Ūkio bankas посочва също, че от момента на откриването на производството по несъстоятелност средствата по сметката, открита на името на Aviabaltika за обезпечаване на гаранцията, били включени в масата на несъстоятелността на тази банка, и поради това тя не може повече ги използва за удовлетворяване на вземанията си.

17. С решение от 14 декември 2015 г. Kaunas apygardos teismas (Окръжен съд на Каунас) уважава всички искания на Ūkio bankas, свързани с договорите от 2011 г. и 2012 г.

18. С решение от 31 май 2016 г. Lietuvos apeliacinis teismas (Апелативен съд, Литва) потвърждава решението от 14 декември 2015 г.

19. Aviabaltika подава касационна жалба пред Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Върховен съд, Литва).

IV. Производството и преюдициалните въпроси

20. При тези обстоятелства Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Върховен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Трябва ли член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 да се тълкува в смисъл, че задължава държавите членки да установят правни норми, които предвиждат, че след обявяването в несъстоятелност на обезпеченото лице (банка в производство по ликвидация) финансовото обезпечение не се включва в масата на несъстоятелността? С други думи, длъжни ли са държавите членки да приемат правни норми, съгласно които обезпеченото лице (банката) да може де факто да удовлетвори вземането си, гарантирано с финансово обезпечение (по-точно паричните средства по сметката в банката и вземането за тези средства), дори ако изпълнителното събитие за финансовото обезпечение е настъпило след започването на производството по ликвидация на обезпеченото лице (банката)?
- 2) С оглед на структурата на Директива 2002/47 трябва ли член 4, параграфи 1 и 5 да се тълкува в смисъл, че предоставя на обезпечителя правото да изисква вземането на обезпеченото лице (банката), гарантирано с финансовото обезпечение (паричните средства по сметката в банката и вземането за тези средства), да се удовлетвори първо посредством финансовото обезпечение, и налага на обезпеченото лице съответното задължение по отношение на събирането на неговото вземане, независимо от започналото спрямо него производство по ликвидация?
- 3) При отрицателен отговор на втория въпрос и ако обезпечителят удовлетвори чрез използване на други свои активи гарантираното с финансово обезпечение вземане на обезпечения, трябва ли разпоредбите на Директива 2002/47, и по-специално членове 4 и 8, да се тълкуват в смисъл, че в полза на обезпечителя трябва да се дерогират правилата за

равно третиране на кредиторите на обявеното в несъстоятелност обезпечено лице (банката) и че обезпечителят трябва да се ползва с предимство пред другите кредитори в производството по несъстоятелност, за да получи обратно финансовото обезпечение?“.

21. Писмени становища представят Aviabaltika, Ūkio bankas, литовското правителство, както и Европейската комисия, като те се явяват и в съдебното заседание за изслушване на устните състезания, проведено на 18 януари 2018 г.

V. Анализ

A. По първия преюдициален въпрос

22. С първия преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да установи дали член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 задължава държавите членки да гарантират, че обезпеченото лице може да изпълни договора за финансово обезпечение с предоставяне на залог, за да събере вземането си от обезпечителя, когато изпълнителното събитие настъпи след образуването на производството по несъстоятелност на обезпеченото лице. При положителен отговор тази юрисдикция иска да установи дали Директива 2002/47 определя начина, по който трябва да се гарантира възможността за изпълнение на споразумението за финансово обезпечение в случай на несъстоятелност на посоченото обезпечено лице.

23. Макар от съдържанието на първия преюдициален въпрос да е да е видно, че запитващата юрисдикция счита двете питання в него за идентични, следва да се отбележи, че наличието на задължение да се гарантира, че обезпеченото лице може да изпълни споразумението за финансово обезпечение в случай на несъстоятелност, представлява преюдициален въпрос спрямо определянето на начина, по който тази възможност трябва да бъде осигурена.

24. Нещо повече, в контекста на първия преюдициален въпрос запитващата юрисдикция несъмнено иска да установи дали Директива 2002/47 третира по еднакъв начин защитата на правата на обезпечителя и на обезпеченото лице в случай на неплатежоспособност на друга страна по договора. При все това, изглежда, че със същия въпрос тази юрисдикция цели да установи по същество дали финансовото обезпечение може да бъде реализирано от обезпеченото лице, ако то се намира в производство по несъстоятелност.

25. За да отговоря на този въпрос, първо ще разгледам наличието на задължение на държавите членки да гарантират, че обезпеченото лице разполага с възможност да реализира финансовото обезпечение, ако е обявено за неплатежоспособно. След това ще направя анализ на Директива 2002/47, за да установя дали тя определя начина, по който трябва да се осигури възможността за реализиране на обезпечението.

1. Предварителни бележки

26. От акта за преюдициално запитване е видно, че повдигнатият в настоящото дело въпрос относно изпълнението на споразумение за финансово обезпечение, в случай че изпълнителното събитие за финансовото обезпечение настъпи след образуването на производството по несъстоятелност срещу обезпечения, все още не е изяснен в практиката на запитващата юрисдикция. Посочената юрисдикция обаче е разглеждала подобна проблематика в контекста на делата за връщане на финансовото обезпечение, поискано след образуването на производство по ликвидация срещу обезпечено лице, дори да не е настъпило изпълнително събитие по споразумението за финансово обезпечение.

27. Съгласно съдебната практика на Литва прехвърлянето на парични средства по банкова сметка води до загубата на правото на собственост върху средствата и до придобиването на вземане срещу банката за връщането на прехвърлената сума. Също така съгласно посочената съдебна практика сключването на споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог и предоставянето като обезпечение на средствата по банкова сметка има за последица предоставянето като обезпечение на вземанията за връщането на тези средства.

28. Освен това националните разпоредби в областта на несъстоятелността установяват забрана за изпълнение на всяко неизпълнено задължение към момента на образуването на производството по несъстоятелност.

29. При все това, макар националните разпоредби в областта на финансовото обезпечение да предвиждат, че образуването на производство по несъстоятелност не води до ограничаването на правата на обезпечения, те все пак не предоставят подобна защита на обезпечителя.

30. Всъщност релевантното за спора национално законодателство не предоставя на обезпечителя правото — поне извън производството по несъстоятелност — да получи обратно финансовото обезпечение след образуването на производство по несъстоятелност спрямо обезпечения.

31. При тези обстоятелства запитващата юрисдикция посочва, че опасенията ѝ се дължат на факта, че Директива 2002/47 не определя ясно обхвата на правата на обезпечителя в случай на образуване на производство по ликвидация спрямо обезпеченото лице. Тя обаче приема, че в решение по дело *Private Equity Insurance Group*⁴ Съдът е тълкувал Директива 2002/47 в смисъл, че тя по същество е пречка производство по настоятелност да може да има действие по отношение на споразуменията за финансово обезпечение.

32. Поради това запитващата юрисдикция поставя въпроса за връзката между режима на споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог и националните правила в областта на несъстоятелността при обстоятелства като тези в настоящия случай.

2. Задължава ли Директива 2002/47 държавите членки да гарантират, че обезпеченият може да изпълни споразумението за финансово обезпечение, в случай че изпадне в неплатежоспособност?

а) Становища на страните

33. Ūkio bankas смята, че не следва да се отговаря на частта от първия преюдициален въпрос относно правото на обезпеченото лице да пристъпи към удовлетворяване на вземането си чрез финансовото обезпечение при обстоятелства като тези в настоящия случай. Тази част от първия преюдициален въпрос се отнася до специфична хипотеза, при която длъжникът в правоотношението, произтичащо от наличието на банкова сметка (банката), и обезпеченото лице в правоотношението, възникнало от учредяването на финансовото обезпечение, са едно и също лице. Правоотношенията между банките и титулярите на банковите сметки обаче не попадат в обхвата на Директива 2002/47, а само в обхвата на националното право.

⁴ Решение от 10 ноември 2016 г., *Private Equity Insurance Group* (C-156/15, EU:C:2016:851).

34. Литовското правителство счита, че член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 не задължава държавите членки да гарантират, че след откриването на производство по несъстоятелност спрямо обезпеченото лице то има възможност да удовлетвори своето вземане от финансовото обезпечение. Според това правителство членове 4 и 8 от Директива 2002/47 предвиждат защита на обезпеченото лице в хипотезата на образуване на производство по несъстоятелност спрямо обезпечителя. Това важало на още по-силно основание, тъй като Директива 2002/47 съдържа минимална уредба на правата на обезпечителя.

35. Комисията обаче счита, че член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 цели да защити и двете страни по споразумението за финансово обезпечение от последиците на производството по несъстоятелност.

36. Aviabaltika смята, че член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 по ясен и недвусмислен начин предоставя на обезпеченото лице правото да реализира финансовото обезпечение независимо от производството по несъстоятелност срещу него, когато изпълнителното събитие е настъпило след образуването на това производство.

б) Тълкуване на член 4, параграф 5 от Директива 2002/47

37. Съгласно член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 „държавите членки гарантират, че споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог може да започне да действа в съответствие с предвидените в него условия, независимо от започването или продължаването на производство по ликвидация или мерки по реорганизация по отношение на предоставящия или обезпечения“.

38. Според мен текстът на член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 не оставя никакво съмнение, че разпоредбата се отнася за случаите, в които е открито производство по несъстоятелност по отношение на обезпечено лице или на обезпечител⁵. Следователно текстът на член 4, параграф 5 от тази директива е недвусмислен, що се отнася до задължението на държавите членки да предвидят правна уредба, гарантираща, че споразумението за финансово обезпечение може да бъде изпълнено съгласно условията, предвидени в него, независимо от започването на производство по несъстоятелност спрямо обезпеченото лице.

39. Тези констатации обаче не позволяват да се заключи, че държавите членки са длъжни да приемат правна уредба, съгласно която финансовото обезпечение не се включва в масата на несъстоятелността на обезпеченото лице.

3. Определя ли Директива 2002/47 начина, по който следва да се гарантира възможността за изпълнение на споразумението за финансово обезпечение, когато обезпеченият е в производство по несъстоятелност?

а) Становища на страните

40. Литовското правителство счита, че изключването на финансовото обезпечение от масата на несъстоятелността на обезпечения не трябвало да се разглежда като абсолютно необходима мярка за правилното транспониране на Директива 2002/47. Освен това посоченото правителство отбелязва, че финансовото обезпечение, внесено в брой в кредитната институция, също попада в

⁵ Вж. в този смисъл *Devos, D. The Directive 2002/47/EC on Financial Collateral Arrangements of June 6, 2002, De Walsche, A., Vandersanden, G., Mélanges en hommage à Jean-Victor Louis, Vol. II, Bruxelles — In: Editions de l'Université de Bruxelles, 2003, p. 269.*

приложното поле на Директива 2014/49/ЕС⁶. Тази директива не посочва финансовото обезпечение като институт, на който следвало да се предостави специален статут. То е гарантирано в качеството си на депозит и като останалите депозити попада в масата на кредитната институция в несъстоятелност.

41. В същия ред на мисли Ūkio bankas отбелязва, че в правото на Съюза не съществува общ принцип, който изисквал вещь, получена от трето лице, да се държи отделно от останалото му имущество. Ако законодателят на Съюза е искал такова решение, той е щял да приеме конкретно и изрично правило за това. В подкрепа на становището си Ūkio bankas се позовава на редица актове на вторичното право на Съюза.

42. Противно на становищата на правителството на Литва и Ūkio bankas, Aviabaltika и Комисията считат, че предоставянето на средства за финансово обезпечение като залог не може да доведе до включването им в сумата на активите на обезпеченото лице.

43. По-конкретно, Aviabaltika оспорва схващането, на което се основава първият преюдициален въпрос. Всъщност в конкретния случай средствата, предоставени като финансово обезпечение, не били част от имуществото на обезпечения.

44. Комисията излага по-подробно становище по този въпрос. Тя счита, че в рамките на Директива 2002/47 следва да се разграничават два вида споразумения за финансово обезпечение, а именно — споразумения с предоставяне на залог и споразумения с прехвърляне на собственост. Според Комисията финансовото обезпечение, учредено съгласно споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог, не следвало да се включва в масата на активите на обезпеченото лице в случаите на ликвидацията му. Комисията посочва, че в проекта на разглежданата директива била предвидила съображение 13, второто изречение от което гласяло, че в случаите на споразумения за финансово обезпечение с предоставянето на залог обезпечителят можел да запази собствеността върху сумата, предмет на задължението, и да получи защита на правото си при несъстоятелност на обезпеченото лице⁷. Въпреки че разпоредбите на съображение 13, второ изречение от проекта на Директива 2002/47 не са включени в Директива 2002/47, разграничаването на двете категории споразумения за финансово обезпечение е запазено. Всъщност според Комисията тълкуването в смисъл, че обезпечителят губел правата си на собственост върху средствата в брой, предоставени по споразумението за финансово обезпечение с предоставянето на залог, лишавало от смисъл разграничаването на тези две категории споразумения.

б) По последиците от прехвърлянето на средствата в банковата сметка и учредяването на финансовото обезпечение

45. На първо място, следва да се отбележи, че в становищата си Aviabaltika и Комисията имат предвид не масата на несъстоятелността на обезпеченото лице, а сумата на активите му. Всъщност Aviabaltika и Комисията изглежда считат, че в случая не трябвало да се поставя въпросът за запазването на финансовото обезпечение извън масата на несъстоятелността, тъй като става дума за финансово обезпечение с предоставяне на залог.

⁶ Директива на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година относно схемите за гарантиране на депозити (ОВ L 173, 2014 г., стр. 149).

⁷ Вж. Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно финансовите обезпечения (COM (2001) 168, от 27 март 2001 г.).

46. Вярно е, че в доктрината се посочва, че когато става дума за споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог по смисъла на Директива 2002/47, кредиторите на обезпеченото лице нямат права върху средствата, предоставени като финансово обезпечение, тъй като в крайна сметка те не са част от имуществото на това обезпечено лице⁸.

47. Оказва се обаче, че в случая това не е така. От преюдициалното запитване следва, че по силата на литовското законодателство превеждането на средства по банковата сметка води до загуба на правото на собственост върху тези средства.

48. Освен това, в отговор на въпрос, поставен от Съда в съдебното заседание, литовското правителство заяви, че когато става въпрос за обезпечение, предоставено под формата на парични средства, преведени по сметка, открита при обезпеченото лице, разграничението между споразумение за обезпечение с прехвърляне на собственост и споразумение за обезпечение с предоставяне на залог, се прави в зависимост от обстоятелството кой е титуляр на сметката. Когато тази сметка е открита на името на обезпечителя, става въпрос за споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог, докато, ако обезпеченият е титуляр на сметката, е налице споразумение за финансово обезпечение с прехвърляне на собственост.

49. Ето защо според мен в случая причината, поради която запитващата юрисдикция поставя въпроса за запазването на финансовото обезпечение извън масата на несъстоятелността на обезпеченото лице се дължи на обстоятелството, че — съгласно тълкуването на литовското законодателството в националната съдебна практика — превеждането на средства по банковата сметка (независимо кой е нейният титуляр) води до предоставянето на тези средства на банката⁹.

50. В този контекст следва да се отбележи, че запитващата юрисдикция няма ясно становище по въпроса за определянето на предмета на финансовото обезпечение.

51. От една страна, в първите два преюдициални въпроса, когато се позовава на финансовото обезпечение, запитващата юрисдикция споменава средствата по банковата сметка, както и правото на вземане върху тях. От друга страна, тази юрисдикция сочи в запитването, че в случая следва да се приеме, че финансовото обезпечение се състои от правото на вземане върху средствата по банковата сметка на Aviabaltika, открита в Ūkio bankas.

52. Във всеки случай, струва ми се, че според запитващата юрисдикция вземането за връщането на тези средства също се включва масата на несъстоятелността на обезпеченото лице. По тази причина чрез първите два преюдициални въпроса посочената юрисдикция отправя запитване за запазването на средствата и на вземането извън масата на несъстоятелността на обезпеченото лице.

в) По защитата на възможността за изпълнение на финансовото обезпечение

53. Aviabaltika и Комисията са на мнение, че — когато става въпрос за споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог — Директива 2002/47 задължава държавите членки да гарантират, че финансовото обезпечение не попада в сумата на активите на обезпеченото лице. В резултат на това финансовото обезпечение не можело да се включи в масата на несъстоятелността на обезпечения.

⁸ Вж. T'Kint, F., Derjcke, W. La Directive 2002/47/CE concernant les contrats de garantie financière au regard des principes généraux du droit des sûretés, Euredia 2003, Vol. 1, p. 55.

⁹ Вж. също обобщението на националната съдебна практика в точки 27—30 от настоящото заключение.

54. Ето защо отделното държане на предмета на финансовото обезпечение при учредяването му би било единственото разрешение, което е в съответствие с член 4, параграф 5 от Директива 2002/47.

55. Не съм убеден обаче в подобен категоричен подход. Следва да се припомни, че съгласно член 288 ДФЕС всяка директива, включително Директива 2002/47, обвързва държавите членки по отношение на постигането на даден резултат, като оставя на националните власти свобода при избора на формата и средствата за постигането му.

56. В този контекст следва да се отбележи, че правните системи на държавите членки в областта на несъстоятелността се характеризират с дълбоки различия. Същото се отнася за националните разпоредби, уреждащи последиците от предоставянето на предмета на финансовото обезпечение на обезпеченото лице.

57. Това е причината, поради която законодателят е решил да не приема акт относно финансовото обезпечение като инструмент на Съюза с единен характер. Той по-скоро е имал за цел да създаде режим на финансовото обезпечение с възможно най-малко неблагоприятно въздействие върху съществуващата правна уредба в държавите членки¹⁰.

58. Това е и причината според мен, поради която член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 задължава държавите членки да гарантират, че споразумението за финансово обезпечение може да породи действие „независимо“ по-специално от започването на производство по несъстоятелност на обезпечения. Ако ползваме терминологията на съображение 12, второ изречение от тази директива, става въпрос за „частична защита“ на споразуменията за финансово обезпечение срещу някои разпоредби от законодателството относно несъстоятелността. Този подход се потвърждава и в обяснителния меморандум към проекта за Директива 2002/47, съгласно който директивата има за цел в ограничена степен да извади споразуменията за обезпечение от приложното поле на някои разпоредби на законите за несъстоятелността, и по-точно на тези, които могат да съставляват пречка за реализирането на обезпечението¹¹.

59. В този контекст отбелязвам, че Директива 2002/47 не определя точно начина, по който финансовото обезпечение трябва да бъде „частично защитено“ срещу разпоредбите на националното право в областта на несъстоятелността. Във всеки случай, за разлика от останалите актове на вторичното право на Съюза, цитирани от *Ūkio bankas*¹², Директива 2002/47 не изисква финансовото обезпечение да се държи отделно от момента на учредяването му. Ето защо не считам, че запазването на финансовото обезпечение извън сумата на активите на обезпечения е единственото решение, наложено от Директива 2002/47.

60. Считам, че държавите членки могат да приемат различни решения в процеса на транспониране на Директива 2002/47, за да защитят частично финансовото обезпечение срещу националните норми относно несъстоятелността, така че изпълнението на споразумението за финансово обезпечение да не може да бъде засегнато от образуването на производство по несъстоятелност срещу обезпечения.

10 Вж. в този смисъл обяснителния меморандум към Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно финансовите обезпечения (СОМ(2001) 168 от 27 март 2001 г. (наричан по-нататък „обяснителен меморандум към проекта“, т. 2.3).

11 Вж. обяснителния меморандум към проекта, т. 2.1.

12 Вж. по-специално членове 39 и 48, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на трансакции (ОВ L 201, 2012 г., стр. 1). Вж. също член 10 от Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 2015 г., стр. 35). Член 10 от Директива 2015/2366 предвижда две основания, които позволяват да се изпълнят изискванията за защита на средствата. Държавите членки могат да избират между отделното държане на средствата (член 10, параграф 1, буква а) и налагането на задължение за застраховане на въпросните средства (член 10, параграф 1, буква б).

61. По-специално държавите членки биха могли да приемат по-подробни разпоредби, които установяват последиците от предоставянето на финансовото обезпечение на разположение на обезпечения, така че то да не се включи в сумата на активите на обезпечения при учредяването му. Те биха могли също да приемат подробни национални разпоредби в областта на несъстоятелността, които да определят кои са активите, включени в масата на несъстоятелността. Освен това, не би могло от самото начало да се изключи решение, съгласно което финансовото обезпечение да може да бъде включено в масата на несъстоятелността, като същевременно обезпеченото лице запази правото си да реализира обезпечението въпреки воденето на производството по несъстоятелност.

62. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на първия преюдициален въпрос, че член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 трябва да се тълкува в смисъл, че държавите членки са длъжни да приемат правна уредба, която позволява на обезпеченото лице да удовлетвори вземането си от финансовото обезпечение, учредено по силата на споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог, дори ако изпълнителното събитие за финансовото обезпечение е настъпило след образуването на производството по несъстоятелност спрямо посоченото обезпечено лице. Държавите членки следва да установят начина, по който трябва да се гарантира възможността да се изпълни споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог, когато спрямо обезпеченото лице се води такова производство.

Б. По втория преюдициален въпрос

63. С втория преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да установи дали Директива 2002/47 предоставя на обезпечителя правото да изисква обезпеченият да използва първо финансовото обезпечение за удовлетворяването на обезпеченото вземане и налага на обезпеченото лице съответното задължение по отношение на удовлетворяването на вземането му от обезпечението.

1. Становища на страните

64. Ūkio bankas отбелязва, на първо място, че в случай на несъстоятелност банката не може да удовлетвори вземането си от финансовото обезпечение, когато то се състои от средства по откритата от обезпечителя сметка в банката.

65. На второ място, Ūkio bankas посочва, че Директива 2002/47 предоставя на обезпечения правото да избира начина, по който да събере вземането си от обезпечителя. Член 4, параграфи 1 и 5, както и член 2, параграф 1, буква л) от тази директива се отнасят до възможността за реализиране на финансовото обезпечение. Член 4 от Директива 2002/47 използва в параграфи 1 и 5 съответно изразите „че [...] обезпеченият *може* да реализира по описаните по-долу начини [в посочения параграф] всяко финансово обезпечение“ и „че споразумението за финансово обезпечение [...] *може* да започне да действа в съответствие с предвидените в него условия“¹³. Член 2, параграф 1, буква л) от Директива 2002/47 предвижда от своя страна, че при настъпването на изпълнително събитие „обезпеченият *има право* да реализира или да усвои финансовото обезпечение или влиза в действие разпоредба за приключващо нетиране“¹⁴.

¹³ Курсивът е мой.

¹⁴ Курсивът е мой.

66. В същия дух литовското правителство смята по-специално, че по силата на член 4, параграф 1 от Директива 2002/47 държавите членки са длъжни да гарантират, че обезпеченият ще може да прибегне до способите за реализиране на обезпечението, предвидени в тази разпоредба.

67. Обратно, Aviabaltika поддържа по време на съдебното заседание, че сочените от Ūkio bankas и литовското правителство изрази означават, че обезпеченото лице може да реши, ако желае, да събере или да не събере вземанията си от обезпечителя.

68. Aviabaltika смята освен това, че член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 не уреждат изрично въпроса за задължението на обезпеченото лице да удовлетвори вземанията си най-напред от учреденото обезпечение. Наличието и обхватът на такова задължение трябвало всъщност да бъде установено по силата на сключеното между страните споразумение, като се вземат предвид приложимите към него разпоредби на националното право и целите на Директива 2002/47. Въз основа на това разбиране Aviabaltika счита, че презумпцията, че първо следва да се реализира финансовото обезпечение, съставлява имплицитно условие на споразумението.

69. В същия ред на мисли Комисията счита, че член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 трябва да се тълкуват в смисъл, че предоставят на обезпечителя правото да изисква обезпеченият да удовлетвори вземането си най-напред посредством предвиденото в споразумение обезпечението, освен ако в него не е посочено друго.

2. По условията и реда за реализиране на финансовото обезпечение

70. Очевидно е, че от езикова гледна точка член 2, параграф 1, буква л) и член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 съдържат по-скоро възможността отколкото задължението за реализиране на финансовото обезпечение.

71. При все това следва да се отчита фактът, че обезпеченият има право да реализира финансовото обезпечение, когато настъпи „[неговото] изпълнително събитие“ по смисъла на член 2, параграф 1, буква л) от тази директива. В този смисъл става въпрос за събитие, което не е сигурно, а евентуално. Ето защо обстоятелството, че изпълнителното събитие е несигурно събитие, може да обясни причината, поради която член 4, параграф 5 от Директива 2002/47 се отнася до възможността споразумение за финансово обезпечение да породи действие независимо от образуването на производство по несъстоятелност.

72. Що се отнася до използването на изразите „обезпеченият може да реализира [...] финансово[то] обезпечение“, съдържащ се в член 4, параграф 1 от Директива 2002/47, и „обезпеченият има право да реализира [...] финансовото обезпечение“ в член 2, параграф 1, буква л) от тази директива, отбелязвам, че тези разпоредби предвиждат няколко начина за реализиране на финансовото обезпечение. Това би могло да обясни причината, поради която не става въпрос за задължение, а за възможност да се използва единият от тези способи.

73. Оказва се, че тълкуването на изразите, съдържащи се в посочените разпоредби и предвиждащи възможността за реализиране на финансовото обезпечение — по-специално в член 4, параграфи 1 и 5 — не позволява еднозначно да се отговори на втория преюдициален въпрос.

74. Все пак следва да се отбележи, че член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 препращат към предвиденото в споразумението за определянето на условията за реализиране на финансовото обезпечение. Освен това, подобно на член 4, параграф 5 от Директива 2002/47, редица разпоредби от нея също отдават определено значение на „предвиденото“¹⁵ в споразумението за финансово обезпечение или на неговите условия¹⁶. Тези разпоредби имат за цел да се гарантира, че споразумението за финансово обезпечение ще бъде изпълнено в съответствие с първоначалните уговорки на страните, независимо от всяко външно обстоятелство, включително образуването на производство по несъстоятелност.

75. От това следва, че в рамките на Директива 2002/47 договореното от страните по споразумението за финансово обезпечение се ползва със специален статут. Ето защо може да се твърди, че тази директива има за цел най-вече да бъде взета предвид волята на страните, изразена при сключването на споразумението за финансово обезпечение. Следователно отговорът на втория преюдициален въпрос зависи от тълкуването на споразумението за финансово обезпечение, сключено между страните по главното производство.

76. Освен това, противно на поддържаното от Aviabaltika и Комисията, не смятам, че Директива 2002/47 установява презумпцията, че обезпеченият е длъжен да удовлетвори своето вземане от финансовото обезпечение, освен ако споразумението за финансово обезпечение не предвиждало друго. Тази проблематика зависи по-специално от решенията, възприети от националния законодател при тълкуването на договорите, сключени между частноправни субекти.

77. В този смисъл следва да се приеме, че член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 трябва да се тълкува в смисъл, че не задължава обезпеченото лице да удовлетвори вземането си първо посредством обезпечението, учредено по силата на споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог.

3. По последиците от предложеното решение във връзка с получаването на неизползваното обезпечение обратно от обезпечителя

78. Възприемам становището на Aviabaltika и Комисията, според която обстоятелството, че обезпеченият не е длъжен да удовлетвори вземането си първо от финансовото обезпечение, може да възпрепятства действителното получаване на това обезпечение обратно от обезпечителя в случай на неплатежоспособност на обезпечения, поради което на практика обезпечителят да трябва да заплати два пъти парична сума в размер на финансовото обезпечение.

79. Същевременно предвид първите две решения, разгледани в точка 61 от настоящото заключение, а именно, първо, запазването на финансовото обезпечение извън сумата на активите на обезпеченото лице, и второ, запазването ѝ извън масата на несъстоятелността на обезпеченото лице, обезпечителят би трябвало да има право да получи обратно обезпечението, като то му бъде върнато в пълен размер, независимо от откриването на производство по несъстоятелност. Видно е, че тези две решения пораждат трайни последици, така удовлетворяването на обезпеченото лице от други активи на обезпечителя не води до опасност обезпечителят да не може да получи обратно неизползваното обезпечение.

80. Такава опасност обаче е налице при третото от предлаганите решения в точка 61 от настоящото заключение, а именно хипотезата, при която финансовото обезпечение се включва в масата на несъстоятелността. В този случай обезпеченият би могъл да удовлетвори вземането си от други активи на обезпечителя, който след това ще бъде принуден да се опита да получи

¹⁵ Вж. член 5, параграф 1 от Директива 2002/47.

¹⁶ Вж. член 6, параграф 1, както и член 7, параграф 1 от Директива 2002/47.

обратно неизползваното обезпечение в рамките на производството по несъстоятелност съобразно реда на кредиторите, предвиден в националното право. В резултат на това, в някои случаи може да се окаже, че обезпечителят не би могъл действително да получи обратно финансовото обезпечение, дори обезпеченият да е удовлетворил вземането си от други активи на обезпечителя.

81. Не съм убеден обаче, че това решение е в съответствие с целите, преследвани от законодателя на Съюза.

82. Като цяло, съгласно съображение 3 от Директива 2002/47 установеният с нея режим насърчава интеграцията и ефективността на разходите на финансовия пазар, както и стабилността на финансовата система на Съюза.

83. Що се отнася до взаимовръзката между режима на споразумението за финансово обезпечение, установен с Директива 2002/47, и националните правила в областта на несъстоятелността, в съображение 5 от директивата е посочено, че нейната цел е да се засили правната сигурност на споразуменията за финансово обезпечение.

84. Освен това, второто изречение от съображение 12 от Директива 2002/47 не използва понятието „частична защита“ на обезпеченото лице или на обезпечителя, а „частична защита“ на споразуменията за финансово обезпечение срещу национални разпоредби от законодателството относно несъстоятелността. В допълнение, следва да се отбележи, че съображение 11 от Директива 2002/47, макар да се отнася до приложното ѝ поле, също гласи, че тя има за цел да защитава споразуменията за финансово обезпечение, изпълняващи условията за форма, предвидени в посочената директива. В този дух Съдът посочва в точка 50 от решение *Private Equity Insurance Group*¹⁷, че режимът, установен от Директива 2002/47, дава предимство на отговарящото на условията му финансовото обезпечение.

85. Изложените по-горе съображения позволяват да се установи, че Директива 2002/47 има за цел не само да осигури възможността за реализиране на финансовото обезпечение в случай на несъстоятелност на една от страните, а да въведе специален режим на споразумението за финансово обезпечение като инструмент, характерен със своята правна сигурност, който — както предвиждат съображения 3 и 17 от директивата — помага да се подобри стабилността на финансовата система на Съюза.

86. Не мисля, че е съвместимо с тази цел решението, произтичащо от националното законодателство, съгласно което предоставеният обезпечението е длъжен да заплати втори път на обезпечения парична сума в размер на сумата по финансовото обезпечение при обстоятелства като разглежданите в главното производство.

87. Това важи в още по-голяма степен, тъй като в някои случаи това решение би могло да доведе до неплатежоспособност на обезпечителя. От съображение 17 от Директива 2002/47 обаче следва, че режимът на финансовото обезпечение, установен с тази директива, има за цел да ограничи верижния ефект при неизпълнение на някоя от страните по споразумение за финансово обезпечение.

¹⁷ Вж. решение от 10 ноември 2016 г., *Private Equity Insurance Group* (C-156/15, EU:C:2016:851).

88. Следователно възможността за събиране на вземането чрез другите активи на обезпечителя не би следвало да е пречка обезпечителят действително да получи обратно финансовото обезпечение, независимо от образуването на производство по несъстоятелност спрямо обезпеченото лице. В противен случай обезпеченото лице би било насърчено систематично да удовлетворява вземането си от другите активи на обезпечителя с цел на практика да получи двойния размер на финансовото обезпечение.

89. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на втория преюдициален въпрос, че член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 трябва да се тълкува в смисъл, че не задължава обезпеченото лице да удовлетвори вземането си първо от обезпечението, учредено по силата на споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог. Такова задължение може обаче да произтича от условията на споразумението за финансово обезпечение, тълкувани в светлината на разпоредбите на приложимото към споразумението право. Във всеки случай възможността за удовлетворяване на вземането от другите активи на обезпечителя след настъпване на изпълнителното събитие на финансовото обезпечение не може да бъде пречка за обезпечителя действително да получи обратно неизползаното обезпечение, когато спрямо обезпечения е образувано производство по несъстоятелност.

V. По третия преюдициален въпрос

1. По допустимостта

90. С третия преюдициален въпрос, поставен при условие че отговорът на Съда на втория преюдициален въпрос е отрицателен, запитващата юрисдикция иска от Съда да уточни дали обезпечителят следва да бъде привилегирован спрямо другите кредитори на обезпеченото лице в несъстоятелност, за да може да получи обратно финансовото обезпечение, когато обезпеченото лице е удовлетворило вземането си от други активи на този обезпечител.

91. Следва да се отбележи, че третият преюдициален въпрос според мен няма никаква връзка с предмета на спора по главното производство, поради което допустимостта му може да бъде поставена под съмнение.

92. Този въпрос се отнася до хода на производството по несъстоятелност на Ūkio bankas. В това отношение припомням, че съгласно преюдициалното запитване юрисдикцията, която е образувала производство по несъстоятелност на Ūkio bankas, е приела вземането на Aviabaltika срещу Ūkio bankas¹⁸.

93. Делото по главното производство обаче е със страни Ūkio bankas и Aviabaltika и има за предмет изпълнението на договорите от 2011 г. и 2012 г. Освен това в преюдициалното запитване не е посочено, че Aviabaltika е предявило насрещен иск срещу Ūkio bankas. В този смисъл в спора по главното производство запитващата юрисдикция не е сезирана с искане да разреши въпроси, отнасящи се до събирането на вземането на Aviabaltika от Ūkio bankas в рамките на производството по несъстоятелност.

94. Ето защо не смятам, че отговорът на третия въпрос ще допринесе за разрешаването на спора по главното производство.

¹⁸ Вж. точка 13 от настоящото заключение.

95. Освен това отбелязвам, че запитващата юрисдикция не се позовава на нито една разпоредба на литовското право, която би могла да окаже влияние върху реда на кредиторите на обезпеченото лице и да даде предимство на предоставилия обезпечението. Ето защо считам, че при транспонирането на Директива 2002/47 литовският законодател не е решил да защити правата на обезпечителя чрез разпоредбите на националното право в областта на несъстоятелността, които определят реда на удовлетворяване на кредиторите на предприятието в несъстоятелност.

96. Във всички случаи третият преюдициален въпрос би бил релевантен само ако финансовото обезпечение би било включено в масата на несъстоятелността на обезпечения. Съгласно направения от мен анализ на първия преюдициален въпрос това разрешение по принцип е допустимо съгласно Директива 2002/47¹⁹. В допълнение, от преюдициалното запитване следва, че това разрешение се застъпва в съдебната практика в Литва.

97. Освен това във връзка с въпроса дали обезпечителят следва да бъде привилегирован спрямо останалите кредитори на обезпеченото лице в несъстоятелност, за да получи обратно финансовата гаранция, след като обезпеченият е удовлетворил вземанията си от други активи на обезпечителя, от моя отговор на втория преюдициален въпрос следва, че възможността за удовлетворяването на вземането от другите активи на обезпечителя не може да е пречка обезпечителят действително да получи обратно неизползваното обезпечение.

98. В рамките на третия преюдициален въпрос обаче запитващата юрисдикция изпитва съмнения относно възможността за обратното получаване на неизползваното обезпечение, когато обезпеченият е в производство по несъстоятелност. По специално, тази юрисдикция иска да установи дали Директива 2002/47 може да окаже влияние върху националните разпоредби в областта на несъстоятелността, които определят реда на удовлетворяване на кредиторите на обезпеченото лице. В рамките на направения от мен анализ на втория въпрос не е предоставено решение на тази проблематика.

99. Макар да признавам, че моите съображения по третия преюдициален въпрос са от хипотетично естество, считам, че разглеждането на този въпрос е от полза, за да се изложат всички юридически аспекти на делото по главното производство, доколкото този въпрос се отнася до задължението на държавите членки да предоставят предимство на обезпечителя, за да може той да получи обратно неизползваното обезпечение, включено в масата на несъстоятелността на обезпеченото лице.

2. По влиянието на Директива 2002/47 върху националните разпоредби в областта на несъстоятелността

100. Ūkio bankas счита, че Директива 2002/47 не предоставя на обезпечителя никакво предимство пред другите кредитори на обезпеченото лице в рамките на производството по несъстоятелност, за да получи обратно финансовото обезпечение, и че следва да се прилага принципът на равно третиране на кредиторите на банката в несъстоятелност. Според Aviabaltika, литовското правителство и Комисията разпоредбите на Директива 2002/47 не определят реда на удовлетворяване на кредиторите на предприятието в несъстоятелност.

101. Не съм убеден обаче, че липсата на разпоредби в Директива 2002/47 за определяне на реда на кредиторите означава, че тази директива не би могла след транспонирането ѝ да окаже въздействие върху националните разпоредби, уреждащи реда, по който трябва да бъдат удовлетворени кредиторите на неплатежоспособното предприятие.

¹⁹ Вж. точка 61 от настоящото заключение.

102. В хипотезата, в която националният законодател би решил да включи финансовото обезпечение, учредено по силата на споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог, в масата на несъстоятелността на обезпеченото лице в несъстоятелност, този законодател би трябвало да поеме последиците от своя избор и да ги уреди в националните закони за неплатежоспособността, включително в разпоредбите, определящи реда на удовлетворяване на кредиторите на неплатежоспособното предприятие.

103. На първо място, в точка 59 от представеното от мен заключение по дело *Private Equity Insurance Group*²⁰ във връзка с доводите на някои заинтересовани страни, които считат, че защитата, предоставена чрез финансовото обезпечение, при реализацията му е могла да засегне реда на кредиторите, определен от националните разпоредби относно несъстоятелността, отбелязах, че от гледна точка на системата, установена с Директива 2002/47, въпросът за статута на кредитора в производството по несъстоятелност не се поставя, тъй като тази директива цели само да осигури правото да се реализира обезпечението във всички случаи, които довеждат до неговото изпълнение. Смятам, че това становище беше споделено от Съда в решението му. В решение *Private Equity Insurance Group*²¹ Съдът постановява, че „[...] разлика[та] в третирането [на кредиторите, поради специалния характер на финансовото обезпечение] е основана на обективен критерий, [...] свързан с легитимната цел на Директива 2002/47 [...] да се засили правната сигурност и ефикасността на финансовите обезпечения, за да се гарантира стабилността на финансовата система“.

104. Второ, от гледна точка на влиянието върху реда на кредиторите според мен няма значима разлика между запазването на финансовото обезпечение, учредено по силата на споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог, извън масата на несъстоятелността на обезпеченото лице, и промяната на реда на кредиторите. В тези два случая обезпечението следва да бъде върнато на обезпечителя независимо от исканията на останалите кредитори на обезпечения.

105. Трето, съгласно член 8, параграф 4 от Директива 2002/47 тя наистина не засяга общите правила на националното законодателство относно несъстоятелността по отношение на недействителността на сделките, сключени в периода преди откриването на производство по ликвидация.

106. При все това не смятам, че тази разпоредба може да се тълкува в смисъл, че по принцип при транспонирането на Директива 2002/47 тя не би могла да повлияе върху националните разпоредби относно несъстоятелността.

107. Член 8, параграф 4 от Директива 2002/47 щеше да е излишен, ако Директива 2002/47 не би могла да повлияе върху тези правила. В този смисъл съм по-скоро склонен да приема, че посочената разпоредба представлява изключение от общото правило, съгласно което държавите членки могат да изменят националните разпоредби относно несъстоятелността, за да гарантират преследваните с тази директива цели.

108. Поради това считам, че в случай че националният законодател реши да включи финансовото обезпечение, учредено по силата на споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог, в масата на несъстоятелността на обезпеченото лице в несъстоятелност, този законодател би трябвало да предостави на обезпечителя предимство пред другите кредитори, участващи в производството по несъстоятелност, за да може обезпечителят действително да получи обратно обезпечението, ако то не е реализирано от обезпечения след настъпването на изпълнително събитие.

20 Вж. заключението ми по дело *Private Equity Insurance Group* (C-156/15, EU:C:2016:586).

21 Вж. решение от 10 ноември 2016 г., *Private Equity Insurance Group* (C-156/15, EU:C:2016:851, т. 51).

109. Предвид изложените по-горе съображения и при условие че Съдът се произнесе по третия преюдициален въпрос, предлагам отговорът да гласи, че в хипотезата, в която националният законодател би решил да включи финансовото обезпечение, учредено по силата на споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог, в масата на несъстоятелността на обезпеченото лице, Директива 2002/47 изисква предоставянето на предимство на обезпечителя пред останалите кредитори на обезпеченото лице в несъстоятелност, за да може обезпечителят да получи обратно неизползваното обезпечение, когато обезпеченият е удовлетворил вземането си от други активи, принадлежащи на обезпечителя.

VI. Заключение

110. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори по следния начин на преюдициалните въпроси, поставени от Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Върховен съд, Литва):

- „1) Член 4, параграф 5 от Директива 2002/47/ЕО на Европейският парламент и на Съвета от 6 юни 2002 година относно финансовите обезпечения трябва да се тълкува в смисъл, че държавите членки са длъжни да приемат правна уредба, която позволява на обезпеченото лице да удовлетвори вземането си от финансовото обезпечение, учредено по силата на споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог, дори ако изпълнителното събитие за финансовото обезпечение е настъпило след започването на производството по несъстоятелност спрямо посоченото обезпечено лице. Държавите членки следва да установят начина, по който трябва да се гарантира възможността да се изпълни споразумението за финансово обезпечение с предоставяне на залог, когато спрямо обезпеченото лице се води такова производство.
- 2) Член 4, параграфи 1 и 5 от Директива 2002/47 трябва да се тълкуват в смисъл, че не задължават обезпеченото лице да удовлетвори вземането си първо от обезпечението, учредено по силата на споразумение за финансово обезпечение с предоставяне на залог. Такова задължение може обаче да произтича от условията на споразумението за финансово обезпечение, тълкувани в светлината на разпоредбите на приложимото към споразумението право. Във всеки случай възможността за удовлетворяване на вземането от другите активи на обезпечителя след настъпване на изпълнителното събитие за финансовото обезпечение не може да бъде пречка за обезпечителя действително да получи обратно неизползваното обезпечение, когато спрямо обезпечения е образувано производство по несъстоятелност“.